

Maa- ja metsätalousministeriö

LAUSUNTO

kirjaamo.mmm@gov.fi

25.6.2025

Dnro 235 /2025

Lausuntopyyntö 23.5.2025, VN/15161/2025-MMM-1

KARHUKIINTIÖASETUS METSÄSTYSVUODELLE 2025-2026

Maasuurpetojen porotaloudelle aiheuttamat vahingot ovat olleet Suomessa erittäin korkealla tasolla jo yli kymmenen vuoden ajan. Kaikkien suurpetojen määrät ovat sekä Suomessa että poronhoitoalueella kasvaneet, ja samalla petojen aiheuttamat porovahingot ovat nousseet erittäin korkealle tasolle. Jatkuvasti nouseva vahinkomäärä on aiheuttanut porotaloudelle erittäin paljon haasteita mm. kannattavuuden heikkenemisenä. Vuonna 2024 löydettiin 6472 poroa petojen tappamana ja kyseessä on tähän mennessä kaikkien aikojen pahin vuosi petovahinkojen osalta.

Valtio varaa toistuvasti riittämättömästi määrärahoja porovahinkojen korvaamiseen. Tämä johtaa siihen, että korvauksia joudutaan leikkaamaan ja vahingonkäräjät joutuvat odottamaan korvauksia yhä pidempään (kuva 1). Korvausmäärärahojen riittävyyteen on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota. Ongelmaksi ei kuitenkaan muodostu pelkästään määrärahojen niukkuus. Lisähaasteena on EU:n asettama kymmenen miljoonan euron vuosittainen maksukatto. Mikäli korvaukset ylittävät tämän rajan, ne edellyttävät Euroopan komission erillistä hyväksyntää. Tähän mennessä tällaisia ylityksiä ei ole maksettu lainkaan. Maa- ja metsätalousministeriön on toimittava aktiivisesti maksukaton nostamiseksi.

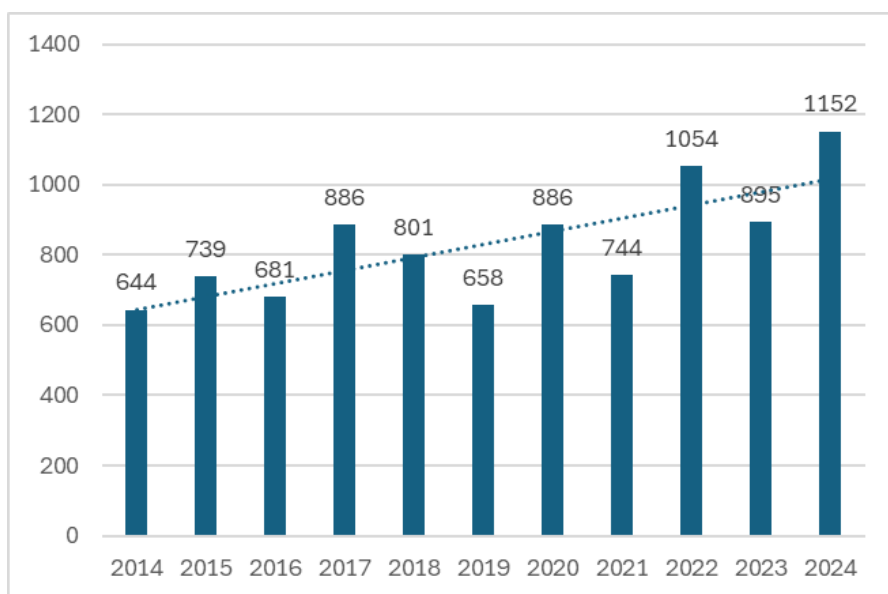

Kuva 1. Petovahinkokorvaukset ja niiden leikkaukset 2000–2024.

Ainoa keino vähentää vahinkoja ja porotalouden kannattavuuden heikkenemistä sekä valtion petovahinkokorvausten maksutaakkaa, on vahinkoa aiheuttavien maasuurpetojen poisto. Löydettyjen vahinkojen suurin aiheuttaja on ahma, mutta karhu on vastuussa suurimmasta osasta löytymätöntä hävikkiä. Karhu aiheuttaa porovahinkoja koko poronhoitoalueella. Iso osa karhun tappamista poroista jää löytymättä, sillä sulan maan aikaan vahinkojen löytäminen on erittäin haastavaa. Karhu syö pienet vasat tarkoin ja monesti myös piilottaa haaskan. Karhu hyödyntää tutkimusten mukaan runsaimmin kesävasoja ja karhun vaikutus porojen syksyisiin teurasmääriin on huomattava.

Vuonna 2024 karhun tappamana löytyi 1152 poroa. Tämä on ennätysellinen määrä. Karhun tappamina löydetyt poromäärät ovat kasvussa (taulukko 1). Suunta on erittäin huolestuttava, ottaen huomioon kokonaisuudessaan kasvavan petovahinkomäärän.

Taulukko 1. Karhun tappamina löydetty porot 2014–2024.

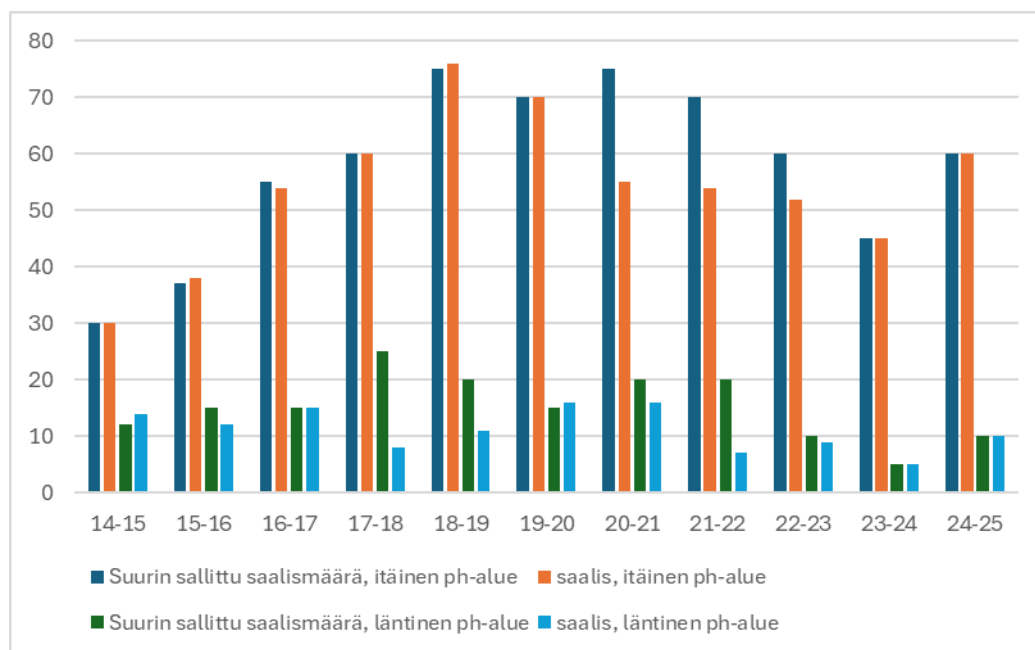
Suomen karhukannan hoitosuunnitelman (2022) mukaan poronhoitoalueella tavoitteena on karhun aiheuttamien vahinkojen vähentäminen vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla ja karhun kiintiömetsästyksellä (ns. keskeytysmetsästys). Hoitosuunnitelman mukaan poronhoitoalueen metsästyksen mitoituksessa seurataan karhun aiheuttamien vahinkojen kehittymistä alueellisesti ja kokonaisvahinkokertymän kautta. Karhun tappamana löydettyjen porojen määrä on kasvussa. Samalla tulee huomioda, että vain murto-osa karhun tappamista vahingoista löydetään. Vahinkojen ja hävikin huomioiminen on erittäin tärkeä lähtökohta, kun poronhoitoalueelle määritetään metsästyskiintiöitä.

Myös asetusmuistion mukaan tavoitteena poronhoitoalueella on karhun aiheuttamien vahinkojen vähentäminen vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla ja karhun kiintiömetsästyksellä (ns. keskeytysmetsästys). Tavoite on kannatettava, mutta kiintiömäärä tulee asettaa tarpeeksi korkealle tasolle, jotta tavoitteeseen voidaan päästä.

Karhusaaliit poronhoitoalueella

Karhun kiintiö- ja saalismäärissä on ollut vuosittain vaihtelua (taulukko 2). Lumitilanne ja ennen kaikkea lumen tulo vaikuttavat olennaisesti karhunmetsästyksen onnistumiseen. Mikäli lumi tulee maahan ennen pyyntikauden päättymistä, täyttyvät kiintiöt sekä läntisellä että itäisellä poronhoitoalueella nopeasti. Esimerkiksi vuonna 2022 kiintiöt jäivät vajaaksi, koska lumipeite tuli poronhoitoalueelle huomattavan myöhään.

Taulukko 2. Poronhoitoalueen suurimmat sallitut karhun saalismäärät ja saaliit metsästysvuosittain.

Poronhoitoalueen metsästyskiintiöt metsästysvuodelle 2025–2026

Poronhoitoalueen metsästyskiintiöt tulee mitoittaa niin, että karhun aiheuttamat vahingot eivät entisestään nouse. Tavoitteena tulee olla vahinkomäärän laskeminen, kuten karhun kannanhoitosuunnitelmaan on kirjattu. Karhukanta on poronhoitoalueella vahva ja karhuilla on isoja pentueita. Poronhoitoalueen karhukannan arviointiin ja metsästyksen onnistumiseen liittyy erityisen paljon epävarmuustekijöitä ja muutokset vuosien välillä voivat olla suuria.

Karhun suojelutaso on Suomessa suotuisa ja mahdollistaa poronhoitoalueen karhukannan pienentämisen. Lisäksi karhun aiheuttamista vahingoista suurin osa on porovahinkoja. Tämän takia poronhoitoalueen kiintiöt tulee asettaa niin suuriksi, että kiintiöiden täyttyminen ei vaikeuta karhukannan koon kontrollointia porotalouden toimintaedellytysten turvaamiseksi. Poronhoitajien oikeusturvan ja omaisuuden suojan vuoksi karhun metsästyskiintiö on mitoitettava aidosti niin, että karhukantaa ja vahinkomäärää saadaan pienennettyä.

Paliskuntain yhdistys esittää alkavan metsästyskauden karhukiintiöksi itäiselle poronhoitoalueelle 120 karhua ja läntiselle 50 karhua.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Matti Riipi
puheenjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Maaren Angeli, maaren.angeli@paliskunnat.fi, +358 40 6858 958